



Ravelijn, fotocredits: Visit Brabant (VVV)

TOEKOMSTVISIE 2035

GEMEENTE BERGEN OP ZOOM

EEN TOEKOMST OM OP TE BOUWEN

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	1
Partnerschap om samen doelen te bereiken	3
Duurzame stad en gemeenschappen	5
Goede gezondheid en welzijn	6
Duurzaam wonen en beleven	9
Eerlijk werk en economische groei	11
Bronnen.....	13

CONCEPT

INLEIDING

Het komen tot een toekomstvisie is vergelijkbaar met het leggen van een legpuzzel. Er zijn verschillende manieren om zo'n puzzel aan te pakken. De een begint met de randen, een ander zoekt eerst puzzelstukken van dezelfde kleur bij elkaar. Weer een ander begint lukraak stukjes in elkaar te passen. Net als bij een legpuzzel komt het beeld – in dit geval het toekomstbeeld – langzaam maar zeker tevoorschijn. In deze tekst pikken we de belangrijkste puzzelstukjes eruit. Dat levert een compact document op met daarin de beelden en richtingen die er bestaan voor de toekomst van Bergen op Zoom. Een profiel met handelingsperspectieven. De tekst van deze contouren is geschreven als een streefbeeld waarbij in sommige gevallen de gewenste situatie inmiddels al bereikt is.

De randen

Voor een groot deel liggen de randen van de puzzel al. Er zijn geografische en demografische gegevens die de komende jaren niet of nauwelijks zullen veranderen. We blijven een mooie historische stad met dorpen in een bosrijke omgeving aan het water met een (regio)functie op het gebied van biobased, agrifood, cultuur, middelbaar (techniek) en voortgezet onderwijs, veiligheid etc. Ook het aantal inwoners zal in de komende 15 jaar niet verdubbelen of halveren. Zo zijn er nog wel meer vaste 'randen' te bedenken. De Atlas voor gemeenten zegt bijvoorbeeld het volgende over Bergen op Zoom: *“Een middelgrote grensstad, tussen Rotterdam en Antwerpen, met een historische kern, met een min of meer stabiele sociale economische positie en woonaantrekkelijkheid”*.

De binnenkant

Interessant is om te kijken hoe het binnenste van de puzzel eruit komt te zien. Daarbij passen we vooral de tweede manier van puzzelen toe. We gebruiken lokale en regionale gegevens. Voorbeelden hiervan zijn het position paper Sterke Steden, het concept van de Regionale Investeringsagenda West-Brabant-West (RIA), de eerdere toekomstvisie van Bergen op Zoom, de bouwstenennota en andere interne (concept-)visies, zoals de omgevingsvisie, economische visie, binnenstadvisie, duurzaamheidsvisie, ruimtelijke visie, sociale visie, visie op dienstverlening, regionale samenwerkingsvisie en de 'houtskoolschets' die op 9 maart 2020 aan de gemeenteraad is gepresenteerd. In de teksten per thema putten we uit de hierboven genoemde bronnen. Deze bronnen zijn grotendeels beschikbaar via de links in de bijlage van dit document. De documenten die niet via de links beschikbaar zijn, kunnen worden opgevraagd. Uiteraard zijn ook de uitkomsten van de toekomstgesprekken met de samenleving uit 2017/2018 en de diversiteit aan gesprekken van de (nog vast te stellen) omgevingsvisie gebruikt voor deze toekomstvisie.

Omdat we duurzame ontwikkeling belangrijk vinden, sluiten de hoofdthema's uit deze toekomstvisie aan bij een aantal Global Goals.¹ Binnen deze thema's zelf raken we overigens aan nog meer Global Goals (SDG's). De vijf hoofdthema's zijn:

- 1. Partnerschap om samen doelen te bereiken**
- 2. Duurzame stad en gemeenschappen**
- 3. Goede gezondheid en welzijn**
- 4. Duurzaam wonen en beleven**
- 5. Eerlijk werk en economische groei**

Bij elk thema namen we handelingsperspectieven op die voortvloeien uit het voorliggende profiel van Bergen op Zoom. Die perspectieven geven richting aan te maken keuzes.

Wie 'door de oogharen' kijkt naar wat er nu ligt, ziet het beeld van Bergen op Zoom als BeLeefstad aan de Schelde. Dat is een dynamisch beeld. Een plek waar mensen graag wonen en zijn. Een stad die thuisbasis is voor mensen die thuis, bij lokale bedrijven en organisaties of elders werken en leren. Daarvoor zijn er goede verbindingen alle kanten op. Een stad waar je je geld kunt verdienen en uitgeven, waar het leven goed is. Het is een plek met goede, lokale en regionale (zorg)voorzieningen en verbindingen. Vanwege de status als

¹ In 2015 heeft de VN 17 ambitieuze doelen voor duurzame ontwikkeling vastgesteld. Deze Global Goals for Sustainable Development werden unaniem geadopteerd door alle lidstaten en vormen voor de periode tot 2030 een belangrijke gezamenlijke agenda.

BeLeefstad (co-)investeren we samen met de regio, de provincie en het Rijk onder andere in leefbaarheid, bereikbaarheid, recreatie, duurzaamheid, cultuur en woningbouw.

Samenhang met de beleidsvisies

De toekomstvisie is de koepelnota voor de beleidsvisies van de gemeente. Een parasol, voor een stralend en zonnig Bergen op Zoom. Hieronder hangen de verschillende andere visies die de gedachten en perspectieven van de toekomstvisie uitwerken en uitvoeren.

CONCEPT

PARTNERSCHAP OM SAMEN DOELEN TE BEREIKEN



Samen bereik je meer. We willen een inclusieve samenleving zijn. Een samenleving waarin iedereen een aandeel heeft en waar het besef van wederkerigheid centraal staat.

Daarom steken wij de hand uit naar onze partners in de stad; inwoners, instellingen en bedrijven. Samen geven we de toekomst kleur. Samenwerking betekent dat we de kracht van de inwoners, de maatschappelijke instellingen en bedrijven beter gaan benutten en dat we de rol van die partijen ook willen activeren. De omgevingsvisie helpt ons daarbij om duidelijk te maken welke doelen er door de gemeenschap worden nagestreefd. Daarbij hoeft de gemeente qua uitvoering niet altijd partij te zijn.

Handelingsperspectieven:

- Traditioneel is de saamhorigheid en het omzien naar elkaar een belangrijke kwaliteit van Bergen op Zoom. Dit kwam in het verleden tot uitdrukking in een bloeiend verenigingsleven. Maar ook in Bergen op Zoom is er sprake van meer individualisering. Daarom investeren we in de leefbaarheid onder andere in de vorm van een blue zone² samenleving, waar mensen goed, gezond en gelukkig samen leven.
- We geven – binnen onze financiële mogelijkheden – subsidie aan die initiatieven van inwoners en instellingen die impact hebben en het samenleven stimuleren.
- De omgevingsvisie geeft ons richting. Als we daarvan afwijken (wat kan) doen we dat met een motivatie. We omarmen het werken in de geest van de omgevingswet, waarbij ruimte voor initiatief en co-creatie centraal staan.
- We streven naar een duidelijke vorm van participatie bij de uitwerking van plannen. Daarbij zijn we helder in wie waar over gaat (besluitvorming door democratische instituties).

In de samenwerking speelt de gemeente binnen de samenleving een belangrijke rol als facilitator. Voor de uitvoering zetten we anderen in hun kracht. We maken onze rol duidelijk en respecteren dat andere partijen soms ook afwegingen maken die niet aansluiten bij onze wensen.

Handelingsperspectieven:

- We vormen de gemeentelijke organisatie om tot een regiegemeente. We worden meer regisseur en doen minder zelf. Zo halen we op tal van onderwerpen een efficiencyslag.
- We beperken onze gemeentelijke inzet tot het maken van (wettelijk) beleid, het binnenhalen van middelen door samenwerking met hogere overheden en het verstrekken van subsidies, aanbesteden en contractmanagement. Alle taken op het gebied van beheer en onderhoud (gebouwen, buitenruimte, afvalinzameling, parkeerbeheer, zwembaden, sportaccommodaties, theater, poppodium, bibliotheek, muziekschool, museum, etc.) worden op afstand gezet of omgezet in een subsidie- en/of contractrelatie. We verkopen in principe gemeentelijke gebouwen – waar dat relevant is met behoud van functie – die we mogelijk gedeeltelijk terug huren voor huisvesting van de resterende gemeentelijke diensten.
- De gemeentelijke dienstverlening is voor inwoners, bedrijven en instellingen dienstbaar en benaderbaar in een faciliterende rol. We stellen een kwaliteitshandvest op zodat voor iedereen duidelijk is wat men mag verwachten. Periodiek meten we of we aan de kwaliteitseisen voldoen. Onze organisatie werkt – waar mogelijk digitaal – aan een hedendaagse, moderne en efficiënte dienstverlening. Voor iedere vorm van dienstverlening geldt, waar dat wettelijk mogelijk is, het profijtbeginsel. Dit betekent dat mensen betalen voor zaken als paspoorten, rijbewijzen, vergunningen, bestemmingsplannen. De publieksfuncties zijn alleen nog op afspraak beschikbaar. We accepteren daarbij wachttijden, waarbij met bijbetaling prioriteit kan worden gekocht.

² Een blue zone – blauwe zone – is een gebied waar de bevolking een specifieke levensstijl en leefomgeving (goed, gezond en gelukkig samen leven) deelt met elkaar, waar zij meetbaar langer leven.

Toekomstvisie Gemeente Bergen op Zoom

EEN TOEKOMST OM OP TE BOUWEN

We hebben nauwe banden met zowel onze buurgemeenten op de Brabantse Wal, als met Tholen en de andere West-Brabant West gemeenten Roosendaal, Halderberge, Moerdijk en Rucphen. We streven niet naar bestuurlijke herindeling. Net als de andere Sterke Steden in West-Brabant zijn we juist onderscheidend en complementair aan elkaar en zijn we goed verbonden met de regio, de zuidelijke Randstad en Vlaanderen. Verder bouwen we intensief, samen met Roosendaal, aan een sterke sub-regio in West-Brabant-West, die aansluit bij de overige regionale steden Breda, Etten-Leur en Oosterhout.

Handelingsperspectieven:

- We investeren in een intensieve samenwerking binnen de stedelijke regio West-Brabant West. Het gaat hierbij om gezamenlijke beleidsformulering, gezamenlijke belangenbehartiging bij het Rijk en de provincie en gezamenlijk invulling van complementaire functies.

CONCEPT

DUURZAME STAD EN GEMEENSCHAPPEN



Bergen op Zoom is de stad op de Brabantse Wal, waar we tegelijkertijd samen met Roosendaal het centrum vormen van Westelijk West-Brabant. Zeker nu de provincie Noord-Brabant Bergen op Zoom en Roosendaal aanwees als vierde stedelijke regio in de provincie. We zijn de kern van ons Daily Urban System³.

Onze belangrijkste kracht vormt de ligging, gecombineerd met historie, winkels, voorzieningen, cultuur en gezelligheid te midden van groen en water. Bergen op Zoom, Halsteren, Lepelstraat, de Kladde en Heimolen hebben elk een eigen waardevolle karakter. Het is de kunst om die karakters te behouden en verder uit te bouwen. De droom van Bergen op Zoom kan in de toekomst nog mooier worden als het water weer terugkomt in de stad. We zijn omringd door natuur en hebben daarmee tal van mogelijkheden voor dagrecreatie, sport en een gezond leven. We investeren in de onderlinge bereikbaarheid van die mooie gebieden die in en om Bergen op Zoom liggen en die ons zo bijzonder maken.

Die mooie wereld verplicht ons tot duurzame instandhouding. Daar zetten we op in via stimulering van energietransitietrajecten, het bewust aantrekken van circulaire bedrijven en het verduurzamen van de mobiliteit (goede verbindingen per spoor met Zeeland, de regio en de Zuidelijke Randstad, en ook met multimodale oplossingen voor goederenvervoer).

Door de investering in en koppeling met landschappelijke kwaliteit maken we in de wijken een kwaliteitsslag in woon- en leefkwaliteit. We gaan voor Samen Leven. Dat betekent dat we gezond en gelukkig willen (samen)leven, dat we cultuurverschillen omarmen en dat we inclusief en duurzaam zijn. Het behouden van hoog- en middelbaar opgeleiden en het tegengaan van een tweedeling in de samenleving zijn belangrijke aandachtspunten die we aanpakken door bijvoorbeeld inclusiever en diverser te bouwen. We kijken ook wat we kunnen leren van zogenaamde blue zones.

We houden rekening met de verandering van het klimaat. We bouwen duurzaam en circulair en richten onze omgeving hittestress-vrij in. We kunnen daarbij niet volstaan met alleen gemeentelijke inspanningen. Er is een brede duurzaamheidsbewustwording nodig onder andere op het gebied van de energietransitie.

Handelingsperspectieven:

- Duurzaamheid in de breedste zin van het woord vormt een belangrijk richtsnoer binnen onze rol en betrokkenheid als gemeente.
- We melden ons aan als Global Goals/SDG (Sustainable Development Goals) gemeente waar we, met partners, stapsgewijs invulling aan geven. We beginnen bij de Groene Pluimdoelen: eerlijk werk en economische groei, duurzame consumptie en productie, klimaatverandering aanpakken en partnerschap om gezamenlijk doelen te bereiken.
- We zijn bereid om te investeren in duurzaamheidsbewustwording bij onze inwoners en bedrijven en om duurzaamheidsmaatregelen bij particuliere bewoners te stimuleren.
- We stimuleren het gebruik van de lokale en regionale voedselketen.
- We versterken de onderlinge verbindingen tussen water, stad, heide, bos en dorpen, zodat deze bijzondere kwaliteiten nog beter beleefd kunnen worden.

³ Een daily urban system is het geografische gebied waarbinnen de meeste inwoners wonen, werken, recreëren en van voorzieningen (winkels, onderwijs, zorg, sport en cultuur) gebruikmaken.

GOEDE GEZONDHEID EN WELZIJN



Leven is meer dan een mooie duurzame omgeving. Het gaat ook over veiligheid in de brede zin van het woord (fysiek en sociaal), over hulp aan de zwakkeren. Over het tegengaan van armoede en eenzaamheid. Over het beschikken over voorzieningen.

We beseffen dat we als gemeente niet overal over gaan. We kunnen aanbieders van voorzieningen niet (allemaal) financieel ondersteunen. Dat noopt tot het maken van keuzes en, zoals eerder gezegd, meer samenwerking. Ons streven is om de zorg toegankelijk, bereikbaar en kwalitatief beschikbaar te houden voor onze inwoners. Als gemeente richten we ons daarbij op het uitvoeren van wettelijke taken zoals de Wet Maatschappelijke Ondersteuning, de jeugdzorg, de bijstand, de bibliotheek. Bij wettelijke taken bieden wij de basiszorg. We werken daarbij samen met partners en doen, waar mogelijk, iets extra's gericht op de allerarmsten zoals armoedebestrijding en het tegen gaan van eenzaamheid.

Handelingsperspectieven:

- We stimuleren gezond en gelukkig samen leven door armoedebestrijding, een actieve levensstijl waar dat kan en het tegengaan van eenzaamheid.
- We bieden hulp en ondersteuning aan inwoners met lagere inkomens, die tijdelijk niet op eigen kracht mee kunnen doen. We stimuleren onderlinge solidariteit tussen inwoners zodat anderen ondersteund worden via private onderlinge solidariteit of via eigen middelen. Wij hanteren als grens voor de allerarmsten dezelfde grenzen als die gelden in de volkshuisvesting. Dat betekent dat wij geen (bovenwettelijke) ondersteuning bieden aan inwoners met een modaal inkomen of hoger.
- Groei van het inwonertal van de gemeente kan helpen bij het in stand houden van de (kwaliteit) van voorzieningen, maar is geen doel op zich. We zetten in op complementariteit. Niet alle voorzieningen hoeven behouden te blijven als deze in regionaal verband ook elders binnen de regio voorhanden zijn. Als de zorg maar toegankelijk, bereikbaar en kwalitatief blijft voor onze inwoners.

Onderwijs is in beperkte mate een gemeentelijke taak. Toch zien wij dit als een terrein dat wij, waar mogelijk, extra willen stimuleren. Dat doen we door actief te lobbyen, te helpen subsidies binnen te halen en door soms – weloverwogen – meer bij te dragen in huisvesting en aanvullende voorzieningen dan wettelijk is voorgeschreven. We streven daarbij samenwerking in de Triple Helix⁴ na.

Ons (beroeps)onderwijs is van topniveau. We koesteren diverse aanbod van onderwijs in onze gemeente en wensen dit op deze wijze in stand te houden. We zetten in op een beroepsgerelateerde jeugd- en jongerenontwikkeling. Het vormt voor nieuwkomers en ervaren werkers op de arbeidsmarkt een doorlopende ontwikkel- en leerlijn. Die lijnen en onderwijsinstellingen vormen samen met de bestaande voorzieningen (DAB en GCC) een unieke campus op het gebied van cultuur, techniek en duurzaamheid (biobased economy/agrifood).

Samen met Roosendaal hebben we een uitmuntend MBO/ MBO+ cluster dat zich richt op toegepaste kennis in deze topsectoren en de creatieve industrie. We geven hierdoor op een excellente wijze invulling aan de beroepsgerichte onderwijs rol die we als Bergen op Zoom hebben op de genoemde domeinen. We versterken dat profiel steeds verder en verbinden het nog beter met het bedrijfsleven en de overige topsectoren uit de regio.

⁴ Het Triple Helix model is gebaseerd op de samenwerking van 3 partijen: Overheid, Onderwijs en Ondernemers.

Toekomstvisie Gemeente Bergen op Zoom

EEN TOEKOMST OM OP TE BOUWEN

Handelingsperspectieven:

- We faciliteren de versterking en uitbreiding van het MBO/ MBO+ cluster dat zich richt op toegepaste kennis, techniek, duurzaamheid en de creatieve industrie, gekoppeld aan de Green Chemistry Campus, Delta Agrifood Business, theater de Maagd en poppodium Gebouw T.
- We koesteren ons uitstekende voortgezet onderwijs, waarin we een regiofunctie willen blijven vervullen.
- De samenwerking met het hoger onderwijs stimuleren we in Campus-constructies, waarbij wij samenwerken in Triple Helix-verband. Wij streven daarbij niet naar de vestiging van volwaardig HBO of WO in onze stad, maar verwelkomen die wanneer de kans zich voordoet.

Bij de niet-wettelijke taken maken wij keuzes. Die leggen we vast in contractuele en/of subsidierelaties met andere partijen die ons daarbij helpen. Daarbij maken we keuzes voor een beperkte periode. Het profijtbeginsel (de gebruiker betaalt) is daarbij leidend. Voorzieningen zoals zwembaden, buurthuiswerk, sportvoorzieningen, muziekonderwijs, verenigingssubsidies kunnen daarmee in omvang en mogelijkheden variëren in de tijd. Door het aangaan van contracten bieden wij onze partners helderheid in de tijd.

Handelingsperspectieven:

- We maken de hoeveelheid en diversiteit van de voorzieningen passend bij de gemeentegrootte. We brengen deze voorzieningen zoals theater, poppodium, zwembaden, bibliotheek, buurthuizen zoveel mogelijk onder bij externe partijen, waarmee we een subsidie- en/of contractrelatie aangaan. Daarmee bieden wij deze instellingen de mogelijkheid om in grotere verbanden optimaler te kunnen presteren. Per subsidie-/contractrelatie kunnen we behoud/versterking, dan wel afbouw van voorzieningen beïnvloeden. Het profijtbeginsel (de gebruiker betaalt) is daarbij leidend. We accepteren daarbij situaties waarbij deze instellingen uit Bergen op Zoom verdwijnen naar elders in de regio in hun streven naar doelmatigheid en kwaliteit.

Daarnaast zijn er welzijnstaken die niet tot de gemeentelijke taken behoren, maar wel het welzijn van onze inwoners bevorderen. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om zorgtaken van derde partijen (huisartsen, paramedici, verpleeghuiszorg, gehandicaptenzorg). Onze gemeentelijke inzet is die van afstemming, lobby en faciliteren van ruimtelijke ordening mogelijkheden. We bevorderen de ketensamenwerking en de integrale benadering van de gezondheidszorg ook vanuit onze rol in het kader van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning.

Handelingsperspectieven:

- We stimuleren het private aanbod van preventieve zorg en vroege signalering, waardoor de zorg kwalitatief verbetert en kostenefficiënter wordt.
- Binnen onze rol vanuit de WMO stimuleren wij een integrale benadering van de zorg, dus mentale naast fysieke aspecten, en preventieve naast curatieve zorg.
- In de dagrecreatiezones rondom de stad staan we de komst van kleinschalige zorgvoorzieningen toe.

Bergen op Zoom heeft goede sportvoorzieningen en dagrecreatiemogelijkheden. Het is noodzakelijk om het behoud en/of terugbrengen van dit sportvoorzieningenniveau passend te maken bij het toekomstbeeld van Bergen op Zoom. Sportvoorzieningen zijn belangrijke ingrediënten om zowel prettig te wonen en te verblijven als voor een actieve en gezonde levensstijl.

Handelingsperspectieven:

- We stimuleren gezond en gelukkig leven door activering en subsidiëring van (breedte)sport, waarbij wij de inspanning van verenigingen hiervoor belangrijk vinden.
- We streven naar het behouden van de mogelijkheden voor (dag)recreatie voor onze inwoners (en de regio), omdat bewegen een gezonde leefstijl bevordert.
- In wijken voegen wij voorzieningen toe die een vitale leefstijl bevorderen.

Bergen op Zoom besteedt van oudsher veel aandacht aan cultuur. Inwoners genieten intens van alle culturele voorzieningen en uringen. Uit onderzoek blijkt dat mensen (meer) geld over hebben voor wonen in een plaats met veel cultuur. Daarnaast genereren culturele instellingen zelf ook veel bedrijvigheid en daardoor werkgelegenheid, bijvoorbeeld in de creatieve sector, bij toeleveringsbedrijven, in de toeristenbranche en de horeca. De aanwezigheid van kunst en cultuur heeft daarom langdurig positieve effecten op de plaatselijke economie en het leefklimaat. Cultuurhistorie geeft vorm aan ons gezamenlijk verleden. Huizen, straten en pleinen met monumentale allure maken mensen trots op de eigen buurt en stad.

Popconcerten, exposities, koorverenigingen of harmonie nodigen mensen uit om elkaar op te zoeken in een theater- of museumzaal, in een repetitielokaal of op een festivalterrein. Door in aanraking te komen met kunst en cultuur komen meer talenten uit verschillende culturen tot bloei. De waarde van cultuur staat voor Bergen op Zoom als een huis. Niet als toeristische trekpleister, maar als cement voor de Bergse samenleving en de regio.

Handelingsperspectieven:

- Cultuur en cultuurhistorie zijn belangrijke kwaliteiten van de gemeente en zijn als cement voor de samenleving. Daarnaast vertegenwoordigt het een economische waarde. Bezit en behoud van culturele voorzieningen en erfgoed zien we primair als een private aangelegenheid waarbij de gemeente faciliteert en subsidieert. Voor de sociale samenhang subsidiëren we activiteiten die bijdragen aan het samen leven.
- Toerisme laten we over aan de markt en de regio.

CONCEPT

DUURZAAM WONEN EN BELEVEN



Bergen op Zoom barst van de omgevingskwaliteit met de historische binnenstad, gemoedelijke dorpen, de natuur en cultuurhistorische vestingen van de Zuidelijke Waterlinie. Bergen op Zoom is een Leefstad en een Beleefstad met een divers winkelaanbod in de Zuidwestelijke delta. Dat Bergen op Zoom de enige Sterke Stad is met Brabantse kust maakt het extra uniek.

Handelingsperspectieven:

- We ronden het project Scheldevesting verder af door de verbinding te leggen met het gebied rond de Binnenschelde (Boulevard, Spaensche Scharen) en de corridor Havenmond/(open)Kaai/Havenkwartier. Dat mag door bevaarbaar water, en dat mag ook door water met slechts een visuele functie.

We zetten in op wonen. In Bergen op Zoom kun je op een hoogwaardige manier wonen met passende voorzieningen. We zijn onderscheidend en complementair aan de andere Sterke Steden in West-Brabant en we zijn goed verbonden met de regio, de zuidelijke Randstad en Vlaanderen. Hier wonen en leven en elders werken is door de goede verbindingen prima mogelijk.

Groei van het inwoneraantal kan helpen bij de leefbaarheidsbusinesscase van Bergen op Zoom, maar is geen doel op zich. Om de 'place to be' te zijn, bouwen we meer woningen voor meer inwoners die bij kunnen dragen aan de voorzieningen die we nodig achten in Bergen op Zoom.

We maken ons sterk om als bijdrage aan de woningnood in de zuidelijke Randstad de komende jaren veel extra woningen te bouwen binnen 15 minuten fietsen van het station. In de gemeente Bergen op Zoom is er ruimte voor landelijk wonen. Verduurzaming van bestaande woningen en de bouw van duurzame woningen vinden we belangrijk. We houden rekening met ontwikkelingen zoals het toenemende thuiswerken. We zijn een aantrekkelijke stad met een goede balans met het landelijk gebied. Die balans ligt niet alleen binnen de gemeente, maar in heel West-Brabant.

Handelingsperspectieven:

- Bij het vinden van nieuwe woningbouwlocaties gaat de voorkeur uit naar zogeheten 15-minuten locaties (maximaal 15 minuten fietsen vanaf station Bergen op Zoom). Dat betekent dat we in een aantal kernen maar beperkt nieuwbouw toevoegen.
- In het kader van nieuwbouwprojecten moet we gebiedsmarketing inzetten. De kosten hiervoor nemen we mee in de businesscases/grondexploitaties.
- Nieuwbouw moet duurzaam, klimaatneutraal en circulair worden uitgevoerd. De omgeving richten we hittestress-vrij in.

Rond het station en de binnenstedelijke werkgebieden liggen kansen voor gemengde stedelijke gebieden met een hoge verblijfskwaliteit, vergelijkbaar met en voortbouwend op de kwaliteit van de historische binnenstad. De woningen die je hier vindt, zijn qua prijs en type woning een mooie aanvulling op de bestaande bebouwing. We bieden ruimte aan nieuwe woonvormen en woonvormen voor doelgroepen zoals jongeren, ouderen en duurzame initiatieven. Door de goede OV-verbindingen in deze krachtige stedelijke regio zijn werkgelegenheid, voorzieningen, groen en de stadscentra van de achtereenvolgende Sterke Steden steeds binnen 15 minuten te bereiken. De kwaliteitsslag van het mobiliteitssysteem krijgt vorm in Bergen op Zoom. Er ligt een (regionaal) fietsnetwerk dat voor een goede en duurzame ontsluiting van Bergen op Zoom zorgt en we hebben vernieuwende mobiliteitsconcepten zoals het deelfietsensysteem.

Handelingsperspectieven:

- Onze inzet is om, naast het bouwen van de 3.000 geplande woningen, tot 2035, 4.000 extra (duurzame) woningen te bouwen. Realisatie vindt plaats op inbreidingslocatie en op uitbreidingslocaties.
- Rond het station, het spoor en de binnenstedelijke werkgebieden liggen kansen voor gemengde stedelijke gebieden met een hoge verblijfskwaliteit, vergelijkbaar met en voortbouwend op de kwaliteit van de historische binnenstad. De woningen die je hier vindt, zijn qua prijs en type woning een mooie aanvulling op de bestaande bebouwing. We bieden ruimte aan nieuwe woonvormen voor onder andere jong en oud en duurzame initiatieven.
- Er liggen mogelijkheden voor grootschalige woningbouwontwikkeling en stedelijke herontwikkeling aan de westkant van de stad.
- We ronden de lopende woningbouwprojecten af. We streven naar een gemixt en divers woningbouwprogramma in de wijken. Hierbij streven we een programma na van 30% sociaal, 40% middelduur en 30% duur.

CONCEPT

EERLIJK WERK EN ECONOMISCHE GROEI



We beseffen dat welvaart niet alleen gebaseerd is op onbeperkte economische groei, maar dat er een zekere balans moet zijn tussen welvaart, sociaal en ecologisch welzijn en welbevinden. Daarom stimuleren wij de groei van de aanwezige economische topsectoren Biobased Economy en Agrifood. Beide sectoren geven Bergen op Zoom een unieke (pro)positie, mede door de aanwezigheid van grote én kleine bedrijven op het snijvlak van 'agro en chemie' in een ecologisch verantwoorde setting. Met de Green Chemistry Campus (GCC) en het Delta Agrifood Business (DAB) spelen we een hoofdrol binnen de Zuidwestelijke Delta (de 'Circulair Biobased Delta'). De GCC en DAB zijn magneten voor nieuwe en gevestigde innovatieve bedrijven. De onderscheidende R&D-voorzieningen, faciliteiten voor start- en scale-ups, onderwijsparticipatie en 'toegang tot het netwerk' dragen daaraan bij.

Handelingsperspectieven:

- We streven naar behoud en versterking van de Green Chemistry Campus en Delta Agrifood Business als innovatieaanjagers voor de ecologisch verantwoorde Biobased Economy en Agrifood. Dit altijd als onderdeel van de Triple Helix en bij voorkeur privaat georganiseerd; dus niet in handen van de gemeente.

Bergen op Zoom is in de creatieve industrie het hart van de technische ondersteuning van de entertainmentindustrie. Hier vind je passende opleidingen bij gerenommeerde instituten en bij hoogwaardige instellingen zoals het kwalitatief hoogstaande theater en het up-to-date poppodium.

Handelingsperspectieven:

- We streven naar behoud en versterking van het theater en het poppodium als experimenteercentra voor technische ondersteuning in de entertainmentindustrie. Dit altijd als onderdeel van de Triple Helix en bij voorkeur privaat georganiseerd; dus niet in handen van de gemeente.

De industrie- en bedrijventerreinen aan de westkant van Bergen op Zoom zijn multimodaal bereikbaar en vormen een belangrijke schakel in het economisch profiel van de Sterke Steden en heel Brabant. Voor die multimodaliteit is Bergen op Zoom in Brabant een toonaangevende havenplaats. Hier ligt immers de containerterminal en zijn er grotere bedrijven met hogere milieucontouren. Dit is van grote betekenis voor de lokale en regionale circulaire economie. We hebben werk gemaakt van de Regionale EnergieStrategie. Dichter bij de stad liggen de monofunctionele bedrijfsterreinen. In deze meer gemengde gebieden combineren we kleine en middelgrote bedrijven met voorzieningen en wonen. Onze nieuwe bedrijventerreinen zijn duurzaam, geconcentreerd en sluiten aan op Noordland en Theodorushaven, met een uitstekende ligging nabij de A4 en de A58. Je vindt er zoveel mogelijk bedrijven die passen binnen een circulaire economie. We zien de resultaten van de kansen die we grijpen in de transitie naar een circulaire en daarmee duurzame economie.

Handelingsperspectieven:

- We volgen een acquisitiestrategie die zich richt op het zich laten vestigen van bedrijven die actief zijn in de Biobased Economy, Agrifood en technische ondersteuning van de entertainmentindustrie.
- We streven naar verduurzaming en intensivering van de bestaande bedrijventerreinen onder andere door het stimuleren van alternatieve energiebronnen, intensiever gebruik van grond en het propageren van de multimodale transportoplossingen.
- We faciliteren multimodaal vervoer door de komst van een private, multimodale containeroverslag terminal.
- We stimuleren de komst van bedrijven die passen binnen de circulaire economie. Daarvoor worden waar nodig nieuwe bedrijventerreinen aangelegd.
- Nieuwe bedrijven die niet passen binnen de circulaire doelstellingen, maar die wel van belang zijn voor de welvaart van onze stad, vestigen zich op bestaande bedrijventerreinen of er wordt een oplossing gezocht elders in de regio. Daarbij streven we in regionaal verband naar goede bereikbaarheid per fiets, openbaar vervoer of auto vanuit de (Be)Leefstad Bergen op Zoom.
- We streven naar en faciliteren de vestiging van (private) flexibele kantooroplossingen voor inwoners die werken voor bedrijven uit de Randstad en die in toenemende mate meerdere dagen in hun leefomgeving werken om het reizen te verminderen.
- De focus van mobiliteit verleggen we naar groene manieren van verplaatsing via water of de fiets. We maken werk van zaken als verduurzaming van wegen en hitte-stressvrije omgevingen. We beperken niet-duurzame manieren van verplaatsing.
- We streven, samen met de Stedelijke Regio en Zeeland, naar intensivering van bestaande treinverbindingen met de Randstad en (via Roosendaal) met Antwerpen.
- We zetten verder in op vervoer op maat binnen Bergen op Zoom en schaffen de stadsbus daarmee af. De kwaliteitsslag van het mobiliteitssysteem krijgt vorm in Bergen op Zoom. We verbeteren het van het (regionale) fietsnetwerk verder en we stimuleren vernieuwende mobiliteitsconcepten.

De binnenstad is van hoog niveau met een compacter winkelgebied. Er is meer ruimte voor andere bedrijvigheid zoals dienstverlening, horeca en leisure, en voor woningen.

Handelingsperspectieven:

- We stimuleren concentratie van winkelveorzieningen (eventueel gecombineerd met wonen) in de binnenstad met beleid op het gebied van de ruimtelijke ordening. Actieve grondpolitiek wordt daar niet voor ingezet. Waar winkels in aanloopstraten verdwijnen, maken we wonen en dienstverlening/kantoren mogelijk. We faciliteren vestiging van nieuwe horeca en leisure in het verblijfsgebied van de binnenstad, maar niet in de woonzones.
- We verbinden, waar mogelijk, de binnenstad en de Zeeland sterker met elkaar. Ze vormen samen het kernwinkelgebied. Daarnaast wijzen we een beperkt aantal (4-6) buurtwinkelcentra aan waar we retail bevorderen. Voor alle andere winkelgebieden streven we een uitsterfbeleid na, waarbij we verhuizing van winkels naar de binnenstad/de Zeeland en buurtwinkelcentra stimuleren en uitbreiding op bestaande locaties ontmoedigen via ruimtelijke ordening beleid.
- Horeca concentreert zich in de winkelgebieden en bij dagrecreatiezones. We bevorderen bezoek van regiobewoners (dagrecreatie) aan de binnenstad. Toerisme laten we over aan de markt en aan de regio.

BRONNEN

- Actieprogramma Regio West-Brabant 2019-2023. Regio West-Brabant (2019, 3 juli). https://downloads.ctfassets.net/wcg66a34lgk0/1Ar5ZdVpFpH4TYpM89rToU/ca96a163239a923493bd1ed10754ee2c/Actieprogramma_2019-2023.pdf
- Atlas voor gemeenten 2018, Thema Cultuur. G. Marlet & C. van Woerkens (2018).
- Atlas voor gemeenten 2019, Thema: Groei & Krimp. G. Marlet, M. Middeldorp, R. Ponds, C. van Woerkens (2019).
- Beleidskader en uitvoeringsprogramma evenementen 2019-2022. [Opvraagbaar]
- Beleidskader 2020-2023 (Focusakkoord 2020-2022). https://www.bergenopzoom.nl/flysystem/media/focusakkoord_2020_-_2022.pdf
- Binnenstadslab Bergen op Zoom. <https://www.binnenstadslab.nl/>
- Bouwstenennota Actualisatie Toekomstvisie 2025 [Opvraagbaar]
- Brede aanpak Binnenstad [Opvraagbaar]
- CBS: verschil hoogopgeleide en laagopgeleide wordt groter. NRC (2019, 16 augustus). <https://www.nrc.nl/nieuws/2019/08/16/cbs-hoogopgeleide-leeft-vijf-jaar-langer-dan-laagopgeleide-a3970223>
- Coalitieakkoord Gemeente Bergen op Zoom 2018-2022. Brug naar de toekomst. https://simcms.bergenopzoom.nl/flysystem/media/coalitieakkoord_2018-2022_brug_naar_de_toekomst.pdf
- Cultuurbedrijf Bergen op Zoom. <https://cultuurbedrijfbergenopzoom.nl>
- Duurzaam Bergen op Zoom. <https://duurzaambergenopzoom.nl>
- Economische Agenda West-Brabant: Hub voor vernieuwend ondernemerschap. Verbinden, verslimmen en verduurzamen - Op weg naar een veerkrachtige economie. Economic Board West Brabant (EBWB) (2019, Januari). https://www.ebwb.nl/uploaded/docs/EBWB/Economische_agenda_EBWB_2019.pdf?u=ISMLvT
- Expeditie Catan: cocreatie van ondernemers, culturele stichtingen, inwoners, cultuurbedrijf, citymarketing en de gemeente. [Opvraagbaar]
- Focusblad Integrale Veiligheid 2019. [Opvraagbaar]
- Focusakkoord 2020-2022 [Opvraagbaar]
- Gebiedsplan IBP-VP ZW Delta. 2^e concept definitief, in opdracht van het Rijk (minister LNV), het IPO, de Unie van Waterschappen en de VNG (2019, 15 mei). <https://www.nldelta.nl/wp-content/uploads/2019/11/Vitaal-platteland-2e-concept-gebiedsplan-IBP-VP-ZW-Delta-definitief-2.pdf>
- Gemeentelijk gezondheidsprofiel Bergen op Zoom. RIVM. https://www.rivm.nl/media/profielen/profile_748_Bergen_op_Zoom_demografie.html
- Gezondheidsmonitor GGD West Brabant. <https://brabantscan.nl/>
- Verdieping op Kwetsbaar Brabant: <https://brabantscan.nl/dashboard/Dashboard/KWETSBAAR-BRABANT/>
- Tweede editie van de monitor in opdracht van Provincie Noord-Brabant: <https://www.brabant.nl/-/media/56dabf33f1884236b4bb6f864e62e22c.pdf?la=nl>
- Houtskoolschets (2020, 9 maart). [Opvraagbaar]
- Human Capital Agenda Plantaardige Regio West-Brabant 2019. [Opvraagbaar]
- Human Capital Agenda Slimme Logistiek 2019. [Opvraagbaar]
- Integraal Veiligheidsplan De Markiezaten 2019-2022. https://hetccv.nl/fileadmin/Bestanden/Onderwerpen/Veiligheidsplannen/De_Markiezaten_-_Definitief_Integraal_Veiligheidsplan_2019-2022.pdf
- Leefbaarheidsscan Stadlander en gemeente. [Opvraagbaar]
- Midsize Brabant: Verkenning voor de toekomst van middelgrote Brabantse steden. BrabantKennis (2015, april). <https://www.brabantkennis.nl/publicatie/magazine-midsize-brabant>
- Midsize NL: Het toekomstperspectief van de middelgrote stad. Platform31, het Ministerie van Binnenlandse Zaken, G32-stedennetwerk & Platform Middelgrote Gemeenten (2016, februari). <https://www.platform31.nl/publicaties/magazine-midsize-nl>
- Monitor Sociale Veerkracht 2018. Provincie Noord-Brabant, PON, Telos. <http://onderzoeksbank.brabant.nl/onderzoeksbank/onderzoek/monitor-sociale-veerkracht-2018>
- Naar een strategie voor middelgrote steden (2017, april). <https://www.platform31.nl/publicaties/naar-een-strategie-voor-middelgrote-steden>
- Nadere uitwerking elementen waardensysteemanalyse. [Opvraagbaar]

- Nationale Monitor Duurzame Gemeenten 2018. Telos. <https://www.telos.nl/894868.aspx?t=Nationale+Monitor+Duurzame+Gemeenten+2017>
- Position Paper Sterke Steden. [Opvraagbaar]
- Publiek Geheim Geheim Publiek. <http://www.publiekgeheimgeheimpubliek.nl/>
- Regiodeal MKB Midden- en West-Brabant: Partnerschap tussen het Rijk en de regio om regio opgaven aan te pakken. <https://www.midpointbrabant.nl/introductie/regiodeal/> (Factsheet: https://www.rewin.nl/uploaded/docs/midwest/20190711Factsheet_overzicht_RegioDeal_projecten_2019.pdf?u=ITGp+n)
- Regionale Investeringsagenda West-Brabant-West. [Opvraagbaar]
- Rode draden handelingsperspectief Omgevingswet. [Opvraagbaar]
- Strategische sessie 'Over vissen, missen en Bravissen', 27 mei 2019. [Opvraagbaar]
- Stichting Bio Based Delta - samenwerking van provincies, bedrijven en kennisinstellingen in Brabant, Zeeland en Zuid-Holland. <https://biobaseddelta.nl/wat-is-de-biobased-delta/>
- Scan Europese subsidieverlening gemeente Bergen op Zoom, Erac. [Opvraagbaar]
- Toekomstvisie Bergen op Zoom 2025. [Opvraagbaar]
- Uitvoeringsprogramma Vestingsvisie: Doorkijk 2012-2026. [Opvraagbaar]
- Vitaliteitsbenchmark Centrumgebieden 2019, detailrapport Bergen op Zoom, Goudappel Coffeng 2019. [Opvraagbaar]
- Leefbaarheid in West-Brabant en Tholen (Gemeenten: Bergen op Zoom, Steenbergen, Woensdrecht en Tholen) - Vervolgmeeting 2019. RIGO Research en Advies. https://www.lemon-onderzoek.nl/wp-content/uploads/2020/01/RIGO_Hoofdrapport_Leefbaarheid-West-Brabant-en-Tholen-2019.pdf
- West-Brabant Techniekstad 2019. [Opvraagbaar]
- Woonvisie Bergen op Zoom 2019. [Opvraagbaar]

Gesprekken gemeentelijke visies:

- Culturele visie (2020, 10 november)
- Duurzaamheidsvisie (2020, 10 december; 2021, 20 februari)
- Economische visie (2020, 11 november; 2020, 18 november; 2020, 10 december)
- Huisvestingsvisie (2020, 26 oktober)
- Omgevingsvisie (2020, 5 november; 2020, 19 november; 2021, 19 januari; 2021, 22 januari; 2021, 27 januari)
- Regionale Samenwerkingsvisie (*projectleider Toekomstvisie is betrokken bij regionale samenwerkingen*)
- Ruimtelijke visie (2020, 30 november)
- Sociale visie (2020, 17 december)